

Skumbrie w tomacie

KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI

Skumbrie w tomacie

Stanisławowi Piaseckiemu¹

Raz do gazety «Słowo Niebieskie»
(skumbrie² w tomacie³ skumbrie w tomacie),
przyszedł maluśki staruszek z pieskiem.
(skumbrie w tomacie pstrąg)

— Kto pan jest, mów pan, choć pod sekretem⁴!
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
— Ja jestem król Władysław Łokietek⁵.
(skumbrie w tomacie pstrąg)

Siedziałem — mówi — długo w tej grocie,
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
dłużej nie mogę... skumbrie w tomacie!
(skumbrie w tomacie pstrąg)

Zaraza rośnie świątek i piątek.
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
Idę na Polskę⁶ robić porządek.
(skumbrie w tomacie pstrąg)

Na to naczelny kichnął redaktor
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
i po namyśle powiada: — Jak to?
(skumbrie w tomacie pstrąg)

Chce pan naprawić błędy systemu?
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
Był tu już taki dziesięć lat temu.⁷
(skumbrie w tomacie pstrąg)

Bunt, Walka, Krew

¹Piasecki, Stanisław (1900–1941) — publicysta, krytyk literacki, prozaik i działacz polityczny; założyciel i red. naczelny związanego z obozem endecji tygodnika literacko-artystycznego „Prosto z mostu” (1935–1939), w którym wiersz *Skumbrie w tomacie* ukazał się po raz pierwszy (1936, nr 10). [przypis edytorski]

²skumbria (daw., z ros. *скумбрия*) — makrela (łac. *Scomber*), ryba morska o tłustym mięsie; *skumbrie w tomacie*: konserwa rybna z makreli w sosie pomidorowym. [przypis edytorski]

³tomat (daw., rzad., z ros. *томат*, od fr. *sauce tomate*) — sos pomidorowy. [przypis edytorski]

⁴pod sekretem — prosząc o zachowanie tajemnicy. [przypis edytorski]

⁵Władysław I Łokietek (ok. 1260–1333) — książę łączący i kujawski, zjednoczył główne księstwa Piastów po okresie rozbitcia dzielnicowego, koronowany na króla Polski w 1320; *Siedziałem (...) długo w tej grocie*: wg legendy Władysław Łokietek, uciekając przed wojskami czeskiego króla Wacława II, na kilka tygodni schronił się w grocie w pobliżu Ojcowa, a życie uratował mu pająk, który zasnuł otwór pajęczyną, czym zmylił pościg; autor połączył tę legendę z legendą o śpiących w tatrzańskich jaskini rycerzach, którzy zbudzą się do walki, gdy Polska znajdzie się w potrzebie. [przypis edytorski]

⁶Idę na Polskę (pot.) — popr.: idę w Polskę. [przypis edytorski]

⁷Chce pan naprawić błędy systemu? (...) Był tu już taki dziesięć lat temu (...) Strzelat... — odniesienie do przewrotu majowego (12–15 maja 1926), zbrojnego zamachu stanu dokonanego przez marszałka Józefa Piłsudskiego pod hasłami uzdrowienia sytuacji w kraju spowodowanej nieudolnością systemu parlamentarno-demokratycznego; w czasie przewrotu zginęło po obu stronach konfliktu ok. 400 osób, a ok. 1000 zostało rannych. [przypis edytorski]

Także szlachetny. Strzelał. Nie wyszło.
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
Krew się poląła, a potem wyszło.
(skumbrie w tomacie pstrąg)

— Ach, co pan mówi? — jęknął Łokietek;
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
łzami w redakcji załął serwetę.
(skumbrie w tomacie pstrąg)

— Znaczą się, muszę wracać do grotty,
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
czyli że pocierp, mój Władku złoty!
(skumbrie w tomacie pstrąg)

Skumbrie w tomacie, skumbrie w tomacie!
(skumbrie w tomacie skumbrie w tomacie)
Chcieliście Polski, no to ją macie!
(skumbrie w tomacie pstrąg)

Polska

Pierwodruk: „Prosto z mostu” 1936, nr 10.

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z [Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur](#).

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na [Licencji Wolnej Sztuki 1.3](#). Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w [Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur](#). Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/galczyński-skumbrie-w-tomacie/>

Tekst opracowany na podstawie: Konstanty Ildefons Gałczyński, Wybór poezji, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1967.

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja zrealizowana w ramach biblioteki Wolne Lektury (www.wolnelektury.pl).

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Paulina Choromańska, Wojciech Kotwica.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).